

Tekst 1

De ynliding bestiet út trije parten: in probleemstelling, de gefolgen en de oplossing.

De fragen 1 oant en mei 4 geane dêr oer.

- 2p 1 Wat is it probleem?
- 1p 2 Mei hokker sin begjint it part oer de gefolgen?
- 1p 3 Hokker sin liedt it part oer de oplossing yn?
- 1p 4 Op hokker part slacht de titel?
A de gefolgen
B de oplossing
C de probleemstelling
- 1p 5 Wêr hâldt de yn alinea 1 neamde netwurkgroep him mei dwaande?
A allinne mei de gefolgen
B allinne mei de oplossing
C allinne mei it probleem
D mei de gefolgen en de oplossing
E mei it probleem en de gefolgen
F mei it probleem en de oplossing
- 1p 6 Yn hokker alinea's wurdt de yn de ynliding neamde oplossing fierder útwurke?
A alinea 1, 2 en 3
B alinea 2 en 3
C alinea 2, 3 en 4
D alinea 3 en 4
- 1p 7 Hokker ferbân is der tusken de ynliding en alinea 1?
A oarsaaklik
B opsomjend
C tsjinstellend
D útwurkjend
- 1p 8 Wat is it wurkgebiet fan de yn rigel 23 neamde netwurkgroep?
A de gemeente Smellingerlân
B de provinsje Fryslân
C de regio East-Fryslân
D Drachten
- 1p 9 Neffens alinea 2 freget it wurk fan Frank de Koster in soad trochsettingsfermogen.
→ Neam noch in oare eigenskip dy't neffens de tekst nedich is foar dat wurk.

- 1p **10** Jongeren binne nei ferrin fan tiid oars oer it wurk fan Frank de Koster tinken gongen.
→ Hokker feroaring is der yn de hâlding fan de jongeren kaam?
- 1p **11** Yn de ynlieding wurdt in probleem neamd.
→ Wêrom kin de oarsaak fan dat probleem, neffens alinea 3, net alhiel de jongerein yn 'e skuon skood wurde?
- 1p **12** Neffens alinea 4 binne de resultaten fan Bus+ projekt tige posityf.
Wêr is dat benammen it direkte resultaat fan?
A de ynset fan de gemeente
B de ynset fan de polysje
C de ynset fan Frank de Koster
D de ynset fan de Kuno van Dijkstichting
- 1p **13** Wat is it wichtichste doel fan de skriuwer fan dizze tekst?
A amusearje
B oantrune
C oertsjûgje
D ynformearje

Tekst 2

- 1p **14** Wat bedoele de measte makelders at se sizze: "Foarnaam wenje yn Fryslân"?
- 1p **15** Hokker ferbân is der tusken alinea 1 en alinea 2?
A opsomjend
B redenjouwend
C tsjinstellend
D útlizzend
- 1p **16** "dan binne jo wol hiel, hiel foarnaam" (r. 28-29)
Hoe tinkt Hofstra feitliken oer dizze wize fan wenjen?
A Hofstra hat de gek der mei.
B Hofstra bedoelt it grappich.
C Hofstra mient dit serieu.
- 1p **17** "Syn auto funksjoneel en modern, syn hûs neimakke âld." (r. 42-44)
Hokker wurd út alinea 4 past it bêste by dizze sin?
A nuver
B oerdreaun
C skizofreen

- 1p **18** Hofstra begjint dizze kollum mei de fraach: "Wat is no by ús yn Fryslân foarnaam wenjen?" (r.1-2) Yn alinea 1 jout hy dêr as antwurd op: "Wenjen, dêr't jo it wêzen fan it Fryske lânskip optimaal belibje."
Yn it lêste part fan de tekst jout hy nochris antwurd op dy fraach.
→ Sitearje dat antwurd.

Tekst 3

- 1p **19** De meiwurkers fan de berne- en jongereinrjochtswinkel besykje de jonge gasten op har gemak te stellen. (sjoch de ynlieding)
→ Wat is it doel dêrfan?
- 1p **20** De meiwurkers fan jongereinrjochtswinkels yn Nederlân binne skrokken. (sjoch r. 21-24)
→ Neam de maatregel dy't har wurk bedriget.
- 2p **21** Hokker beide aksjes hawwe de meiwurkers fan de jongereinrjochtswinkels útfierd as réaksje op de plannen fan de regearing?
- 1p **22** In skriuwer kin in tekst opbouwe út feiten en mieningen.
Hokker typearring past yn dy sin it bêste by alinea 3?
A Alinea 3 bestiet (hast) hielendal út feiten.
B Alinea 3 bestiet (hast) hielendal út mieningen.
C Alinea 3 bestiet foar ûngefear de helte út feiten, foar de oare helte út mieningen.
- 1p **23** Yn alinea 3 stiet ûnder oaren hokker klanten de jongereinrjochtswinkel yn Grins kriget.
Hoe slút alinea 4 dêr op oan?
A Yn alinea 4 stiet hoefolle saken súksesfol einigje foar dy klanten.
B Yn alinea 4 stiet hoe't de meiwurkers yn Grins de saken oanpakke.
C Yn alinea 4 stiet wêr't dy klanten foar komme.
- 1p **24** Alinea 5 bestiet út trije sinnen. Dy foarmje mei-elkoar in redenearring. Dy is opboud út trije eleminten. Dat binne, alfabetysk notearde:
1 in foarbyld
2 in gegeven
3 in reden
Yn hokker folchoarder steane dizze eleminten yn alinea 5?
A yn de folchoarder 1, 2, 3
B yn de folchoarder 1, 3, 2
C yn de folchoarder 2, 1, 3
D yn de folchoarder 2, 3, 1
E yn de folchoarder 3, 1, 2
F yn de folchoarder 3, 2, 1

- 1p **25** Hokker kopke past it bêste boppe alinea 6?
A Kantoar Grins
B Maklike fragen
C Minder belangstelling
D Nije ûntjouwings
- 1p **26** Yn alinea 6 stiet dat de berne- en jongereinrjochtswinkel mear fia it ynternet benadere wurdt. (Sjoch r. 107-109)
Hoe slút it sitaat fan foarsitter Reitsma oan de ein fan de alinea by dy konstataarring oan?
A Yn dat sitaat stiet in foarbyld by dy konstataarring.
B Yn dat sitaat stiet in gefolch fan dy konstataarring.
C Yn dat sitaat stiet in konklúzje by dy konstataarring.
D Yn dat sitaat stiet in reden foar dy konstataarring.
- 1p **27** Hokker bewearing is wier?
A Neffens alinea 6 is it tal besikers fan de berne- en jongereinwinkel yn Grins de lêste tiid lytser wurden.
B Neffens alinea 6 is it tal e-mails foar de berne- en jongereinwinkel yn Grins it ôfrûne jier lytser wurden.
C Neffens alinea 6 is it tal kantoaren fan de berne- en jongereinrjochtswinkel yn Noard-Nederlân lytser wurden.
D Neffens alinea 6 is it tal problemen dat de berne- en jongereinwinkel binnenkrijt lytser wurden.
- 1p **28** Hokker ferbân is der tusken de alinea's 6 en 7?
A Yn alinea 6 giet it oer bern dy't nei de jongereinrjochtswinkel yn Grins ta geane, yn alinea 7 stiet wat in pear fan har meimakke ha.
B Yn alinea 6 giet it oer de belangstelling foar jongereinrjochtswinkels, yn alinea 7 oer aktiviteiten om dy belangstelling te fergrutsjen.
C Yn alinea 6 giet it oer de besikersoantallen fan jongereinrjochtswinkels, yn alinea 7 stiet wêr't de besikers foar komme.
D Yn alinea 6 giet it oer de kantoaren fan jongereinrjochtswinkels, yn alinea 7 stiet wat de meiwurkers fan dy kantoaren dogge.
- 1p **29** Wêr ferwiist it wurd 'sy' yn r. 137 nei?
A "bern ûnder de fjirtjin" (r. 134)
B "de âlders" (r. 135)
C "De âlders fan fjirtjin- en fyftjinjierrigen" (r. 135-136)
D "fjirtjin- en fyftjinjierrigen" (r. 136)
- 2p **30** Yn alinea 8 stiet dat de meiwurkers fan de rjochtswinkel ûnder oare in bemiddeljende taak ha.
→ Notear dêr trije dúdlik ferskillende foarbylden fan dy't neamd wurde yn alinea 8.

- 1p **31** In skriuwer kin in tekst opbouwe út de folgjende eleminten:
- 1 feiten
  - 2 syn eigen miening.
  - 3 mieningen fan oaren.
- Ut hokker eleminten is dizze tekst opboud?
- A út de eleminten 1 en 2
  - B út de eleminten 1 en 3
  - C út de eleminten 2 en 3
  - D út de eleminten 1, 2 en 3

Tekst 4

- 1p **32** Watfoar karakter hat de fetprinte ynlieding fan 'e tekst?
- A It is in anekdoate oer de feroarings yn 'e Fryske lânbou.
  - B It is in gearfetting fan de tekst.
  - C It is in presintaasje fan it ûnderwerp fan de tekst.
  - D It is in skets fan de skiednis fan de Fryske boerestân.
- 1p **33** Yn rigel 32-33 stiet "op dat mêd".
Op watfoar mêd is dat?
- A op it mêd fan de natoer
  - B op it mêd fan ynfestearringen
  - C op it mêd fan it hobbybuorkjen
  - D op it mêd fan natoerfreonlik buorkjen
- 1p **34** Yn rigel 50-51 stiet "dat tinken".
→ Sitear it tekstpart fan alinea 2 dêr't yn stiet wat dat tinken ynhâldt.
- 1p **35** Wat wurdt bedoeld mei 'ferweving' yn rigel 55?
- A Ferweving betsjut dat boeren al har lân beskikber stelle foar it plante- en fûgellibben.
  - B Ferweving betsjut dat boeren neist har produksjewurk taken útfiere yn 'e lânskipssoarç.
  - C Ferweving is de namme fan in fergoeding dy't boeren krije foar lânskipûnderhâld, bygelyks it opknappen fan beamwâlen.
  - D Ferweving is de namme fan in regeling dy't boeren brûke kinne om earder mei it wurk op te hâlden.
- 1p **36** Lês de folgjende útspraak: "It is belangryk dat de beamtoppen yn beamwâlen goed yn it blêd sitte".
By hokker organisaasje past dy útspraak it bêste ast alinea 3 lêst?
- A by FEL
  - B by LASER
  - C by VANLA

- 1p **37** Yn rigel 89 stiet 'se'.
Wa wurde dêrmei bedoeld?
A "Alderwetske boeren" (r. 82)
B "de measte boeren" (r. 80-81)
C "Thom van der Goot (...) en Hessel Bouma" (r. 82-83)
- 1p **38** Yn rigel 82-85 stiet dat âlderwetske boeren mei in skalk each besjoen waarden.
→ Sitear in sinpart út alinea 2 dat op de selde hâlding wiist.
- 2p **39** Yn r. 86-87 stiet "De omslach yn tinken".
→ Om watfoar feroaring yn tinken giet it hjir?
Brûk foar it antwurd net mear as 15 wurden.
- 1p **40** Hokker motyf/motiven kin in boer neffens alinea 4 ha om oan natoerbehear te dwaan?
A eigenbelang
B leafde foar de natoer
C eigenbelang en leafde foar de natoer
- 1p **41** Yn rigel 113 stiet "Wy".
Wêr ferwiist Nerus Sytema mei dat wurdje nei?
A nei de 25 behearsferienings en koöperaasjes yn Fryslân
B nei de federaasje Boer en Natuur
C nei de Noardlike Fryske Wâlden
- 1p **42** Yn 'e rigels 113-121 stiet in sitaat fan Nerus Sytema.
Hoefolle doelen fan syn organisaasje neamt Sytema yn dat sitaat?
A ien doel
B twa doelen
C trije doelen
- 2p **43** "It lânskipsbehear is fansels foar it each belangryk." (r. 144-145)
→ Sitear in sin én in sinpart út alinea 3 dy't oanjouwe hoe't dat konkreet útwurke wurdt.
- 1p **44** Watfoar konklúzje falt te lûken út de rigels 155-159?
A Benedictus fynt dat it fretten foar fleiskij sûner wêze moat as dat foar melkkij.
B Benedictus fuorre syn kij destiids minder sûn fretten as no.
C Benedictus hat destiids bargehâlder west.
D Benedictus hat faker fakânsje no't hy syn kij oar fretten jout.

- 1p **45** Watfoar typearring past it bêste by alinea 6?
- A** It is in konklúzje oer it effekt fan boerebehear op 'e natoer.
  - B** It is in oprop om natoerfreonlike produkten fan bioboeren te keapjen.
  - C** It is in tafoeging fan in noch net neamde foarm fan natoerbehear troch boeren.
  - D** It is in warskôging tsjin it brûken fan stikstof yn 'e lânbou.
- 1p **46** Wat is de haadgedachte fan dizze tekst?
- A** De measte boeren kinne allinne mar bestean bliuwe as se oan natoerbehear dogge.
  - B** It is stadichoan mear akseptearre dat boeren in rol spylje yn it behearen fan natoergebieten.
  - C** Natoerorganisaasjes as Staatsbosbehear ha net folle betrouwen yn 'e boeren.
  - D** Thom van der Goot en Hessel Bouma hawwe altiten gelyk hân mei har oanpak fan it boerebedriuw.